

Chambre des Représentants

SESSION 1985-1986

14 JANVIER 1986

PROPOSITION DE LOI

adaptant les stimulants fiscaux de la recherche scientifique

(Déposée par M. Dupré)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La relance de l'activité économique étant indiscutablement liée à l'effort réalisé aujourd'hui par les entreprises en matière de recherche scientifique, il s'indique que toutes les mesures soient prises pour encourager l'activité de recherche et développement (R. & D.).

La présente proposition de loi, qui vise à remodeler l'incitation fiscale à la recherche scientifique, constitue, à coup sûr, un incitant remarquable à l'emploi de qualité, puisqu'environ 90 % des dépenses de recherche sont des dépenses de personnel. Elle devrait encourager les entreprises industrielles à établir en Belgique également leurs centres de recherche, étant donné que les bénéfices de leur activité de production pourraient être immunisés partiellement en fonction des sommes qu'elles consacrent, dans notre pays, à l'activité de recherche et développement.

Sur le plan fiscal, les éléments immobilisés à l'actif du bilan qui tendent à promouvoir la recherche et le développement de produits nouveaux et de technologies avancées, bénéficient déjà aujourd'hui d'une déduction pour investissements de 20 % en lieu et place de 13 %.

Il serait particulièrement opportun et efficace de relever ce taux de déduction pour investissements et ce en fonction de l'accroissement des dépenses effectuées par les entreprises. Dans cette optique, il est proposé de porter de 20 % à 50 % le taux de la déduction sur la partie des dépenses portés à l'actif qui excède la moyenne des immobilisations consacrées à la recherche et au développement au cours des trois périodes imposables précédentes.

Cette moyenne ne peut toutefois être inférieure à la moyenne entre les sommes les plus élevées y consacrées au cours d'une de ces trois périodes et la moyenne elle-même de ces trois périodes imposables.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1985-1986

14 JANUARI 1986

WETSVOORSTEL

tot aanpassing van de fiscale stimuli voor wetenschappelijk onderzoek

(Ingediend door de heer Dupré)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De herleving van de economie is ongetwijfeld gebonden aan de inspanningen inzake wetenschappelijk onderzoek, die vandaag de dag door de ondernemingen worden geleverd. Daarom dienen alle maatregelen te worden getroffen voor het stimuleren van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten (R. & D.) in het bedrijfsleven.

Het onderhavig voorstel, dat streeft naar een aanpassing van de fiscale stimuli voor wetenschappelijk onderzoek, is zonder twijfel een uitzonderlijke stimulans voor kwalitatieve werkgelegenheid. Ongeveer 90 % van de uitgaven voor onderzoek zijn immers personeelskosten. Het zou de industriële ondernemingen moeten aanmoedigen om hun onderzoekscentra in België te vestigen, aangezien de winsten uit hun produktieactiviteit gedeeltelijk vrijgesteld kunnen worden, in verhouding tot de in ons land geïnvesteerde bedragen voor onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten.

Op fiscaal vlak genieten de investeringen voor het bevorderen van onderzoek en ontwikkeling van nieuwe produkten en toekomstgerichte technologieën reeds het voordeel van een investeringsaftrek ten belope van 20 % in plaats van 13 %.

Het zou bijzonder nuttig en doeltreffend zijn dat tarief van de investeringsaftrek te verhogen in verhouding tot de groei van de door de onderneming gedane uitgaven. Derhalve wordt voorgesteld het tarief van de aftrek van 20 op 50 % te brengen, voor het gedeelte van de uitgaven dat hoger ligt dan het gemiddelde van de in de laatste drie belastbare tijdperken tot stand gekomen vaste activa die zijn besteed aan onderzoek en ontwikkeling.

Dat gemiddelde mag echter niet lager zijn dan het gemiddelde tussen de hoogste bedragen, die eraan zijn besteed tijdens één van die drie belastbare tijdvakken en het gemiddelde zelf van die drie belastbare tijdvakken.

Cette technique pour calculer les dépenses supplémentaires de recherche et développement semble la plus indiquée : elle permet, en effet, de minimiser la prise en considération d'années de décroissance temporaire de dépenses en recherche et développement.

Cette méthode est un heureux compromis entre la possibilité qu'il y avait de s'en référer, purement et simplement, à la moyenne des trois dernières années et celle de ne prendre en considération — durant cette période de trois ans — que l'année au cours de laquelle les dépenses ont été les plus élevées.

Les Etats-Unis connaissent un incitant de ce type sur l'accroissement des dépenses de recherche.

Le Gouvernement Fabius vient, lui aussi, de déposer en France un projet de loi similaire qui porte de 25 à 50 % le crédit d'impôt au profit des dépenses complémentaires de recherche à partir de 1985. Cet avantage fiscal est encore plus important, puisque la déductibilité de 50 % des dépenses de recherche porte non pas sur la base d'imposition mais sur l'impôt lui-même.

La majoration du taux de la déduction pour investissement sur les dépenses supplémentaires en recherche et développement, atténuera le handicap que connaissent aujourd'hui, dans la jouissance de la déduction pour investissement afférente aux investissements en recherche et développement, les entreprises qui effectuent elles-mêmes leur recherche scientifique au sein d'un centre de recherche et qui la valorisent à l'actif de leur bilan. En effet, ces entreprises, si elles ne veulent pas être privées du droit de jouir de la déduction pour investissements, ne peuvent — en vertu de l'article 42ter, § 6, 5° du C.I.R. — amortir leurs dépenses de recherche sur une période inférieure à trois ans.

Ce faisant, au cours de la première et de la deuxième année, et nonobstant l'octroi de la déduction pour investissement, ces dernières entreprises verront leur bénéfice imposable augmenter, l'effet positif de la déduction pour investissement ne se faisant sentir qu'à partir de la troisième année. C'est ainsi qu'une entreprise qui effectue, chaque année, des dépenses de recherche et développement de 100 millions de F (*), portées précédemment en charge au compte de résultats et qu'elle se propose d'activer ultérieurement avec un plan d'amortissement dégressif en quatre ans, qui aboutit à une prise en charge d'amortissement de 50/25/25 :

— opère, la première année, une déduction de 50 F d'amortissement et de 20 F de déduction pour investissement (20 % de 100 F) soit, au total, 70 F en lieu et place de 100 F qui étaient précédemment déduits en charges professionnelles;

— opère, la deuxième année, un amortissement de 25 F sur les dépenses de recherche et développement de l'année précédente, un amortissement de 50 F sur les dépenses de l'année et une déduction de 20 F (20 % de 100 F) sur les dépenses en recherche et développement de l'année, soit au total 95 F, alors que, si elle avait porté les dépenses en charge, elle aurait bénéficié d'une déduction de 100 F;

— opère, la troisième année, un amortissement de 25 F sur les dépenses de la première année, un amortissement de 50 F sur les dépenses de l'année et une déduction de 20 F (20 % de 100 F) sur les dépenses de la première année, un amortissement de 25 F sur celles de la deuxième

Deze techniek om de extra-uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling te berekenen lijkt de meest geschikte : zo kan immers de invloed van een tijdelijke daling in de referentieperiode van de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling verkleind worden.

Deze methode is een gelukkig compromis tussen de bestaande mogelijkheid om zich zonder meer te baseren op het gemiddelde van de laatste drie jaren en de mogelijkheid om gedurende het tijdvak van drie jaar slechts rekening te houden met het jaar waarin de uitgaven het hoogst waren.

De Verenigde Staten hebben een gelijkaardige stimulans voor de groei van de uitgaven voor onderzoek.

In Frankrijk heeft ook de regering Fabius zopas een gelijkaardig wetsontwerp ingediend dat het belastingkrediet ten voordele van bijkomend onderzoek van 1985 van 25 op 50 % brengt. Dit fiscale voordeel is nog groter aangezien de aftrekbaarheid van 50 % van de uitgaven voor onderzoek niet op de belastbare grondslag maar op de belasting zelf slaat.

De hogere investeringsaftrek op bijkomende uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling zal een verlichting betekenen voor de handicap waardoor heden ondernemingen, die hun wetenschappelijk onderzoek binnen een onderzoekscentrum zelf verrichten en die dat op het actief van hun balans brengen, worden getroffen met betrekking tot de investeringsaftrek voor investeringen voor onderzoek en ontwikkeling. Als die ondernemingen immers het recht op investeringsaftrek niet willen verliezen, dan mogen zij — krachtens Artikel 42ter, § 6, 5° van het W.I.B. — hun uitgaven voor onderzoek niet afschrijven over een periode van minder dan drie jaar.

Op die manier zal de belastbare winst van die ondernemingen tijdens het eerste en het tweede jaar en niettegenstaande de toekenning van de investeringsaftrek immers verhogen, daar het gunstig effect van de investeringsaftrek eerst merkbaar wordt vanaf het derde jaar. Zo zal een onderneming die elk jaar voor 100 miljoen F (*) in uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling investeert, die zij vroeger op de resultatenrekening gebracht heeft en die zij later wil activeren met een degressief afschrijvingsplan over vier jaar, wat leidt tot een feitelijke afschrijvingslast van 50/25/25 :

— in het eerste jaar een aftrek verrichten van 50 F aan afschrijving en van 20 F aan investeringsaftrek (20 % van 100 F) of in totaal een aftrek van 70 F in plaats van de 100 F die vroeger als bedrijfslasten werden afgetrokken;

— in het tweede jaar een afschrijving verrichten van 25 F op de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling van het vorige jaar, een afschrijving van 50 F op de uitgaven van dat jaar en een aftrek van 20 F. (20 % van 100 F) op de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling van dat jaar, dus in totaal een aftrek van 95 F, terwijl, indien de onderneming de uitgaven in de resultatenrekening had doorberekend, zij recht had gehad op een aftrek van 100 F;

— in het derde jaar, een afschrijving verrichten van 25 F op de uitgaven van het eerste jaar, een afschrijving van 25 F op die van het tweede jaar, een afschrijving van 50 F op die van het voorbije jaar en een aftrek van 20 F (20 % van 100 F) op de uitgaven van het jaar, of in totaal 120

(*) Ramene à 100 F pour la facilité des exemples ci-après.

(*) In de hieronder vermelde voorbeelden gemakkelijksheidshalve tot 100 F teruggebracht.

année, un amortissement de 50 F sur les dépenses de l'année de l'année écoulée et une déduction de 20 F. (20 % de 100 F) sur les dépenses de l'année, soit au total 120 F, alors qu'elle n'aurait déduit que 100 F si elle avait acté les dépenses au compte de résultats.

L'exemple ci-dessus montre que ce n'est qu'à partir de la troisième année que l'entreprise trouve un avantage à activer ses dépenses de recherche et développement.

En portant la déduction pour investissement au taux de 50 % pour la partie supplémentaire des dépenses de recherche et développement, l'inconvénient ci-dessus disparaît puisque, par hypothèse, la moyenne de référence est égale à 0, rien n'ayant été activé et toutes les dépenses de recherche de la première année d'activation peuvent bénéficier du taux de 50 % ce qui, avec l'amortissement dégressif précité, donne au total une déduction de 100 F (50 F de déduction pour investissement + 50 F d'amortissement).

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 42ter, § 2, du Code des impôts sur les revenus, modifié par l'article 65, 1°, de la loi du 31 juillet 1984, est complété par l'alinéa suivant :

« En ce qui concerne les éléments qui tendent à promouvoir la recherche et le développement de produits nouveaux et de technologies avancées, il est opéré une déduction complémentaire égale à 30 % de l'excédent que présente la valeur desdits éléments par rapport au montant le plus élevé des deux moyennes suivantes :

1° la moyenne arithmétique de la valeur des immobilisations de même nature acquises ou constituées au cours des trois périodes imposables précédentes;

2° la moyenne arithmétique entre, d'une part, la valeur la plus élevée des immobilisations de même nature acquises ou constituées au cours d'une de ces trois mêmes périodes et, d'autre part, la moyenne visée au 1° ».

Art. 2

La présente loi est applicable à partir de l'exercice d'imposition 1986.

19 décembre 1985.

F, terwijl zijn slechts 100 F zou hebben afgetrokken indien zij de uitgaven op de resultatenrekening had geschreven.

Uit het bovenstaande voorbeeld blijkt dat de onderneming er pas vanaf het derde jaar voordeel bij heeft haar uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling op te voeren.

Door het tarief van de investeringsaftrek op 50 % te brengen voor het bijkomende deel van de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling valt het hierboven vermelde nadeel weg aangezien, per hypothese, het in aanmerking genomen referentiegemiddelde gelijk is aan 0, daar niets op het actief werd gebracht en aangezien alle uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling van het eerste activeringsjaar recht geven op het tarief van 50 %, wat, met de voormelde degressieve afschrijving een een totaal aftrek van 100 F oplevert (50 F investeringsaftrek + 50 F afschrijving).

J. DUPRE

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 42ter, § 2, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, gewijzigd bij artikel 65, 1°, van de wet van 31 juli 1984, wordt aangevuld met het volgende lid :

« Met betrekking tot de bestanddelen die worden gebruikt om het onderzoek en de ontwikkeling van nieuwe producten en van toekomstgerichte technologieën te bevorderen, wordt een aanvullende aftrek verricht die gelijk is aan 30 pct. van het deel van de waarde van die bestanddelen dat hoger ligt dan het hoogste van beide volgende gemiddelden :

1° het rekenkundige gemiddelde van de waarde van de tijdens de drie laatste belastbare tijdperken verkregen of tot stand gebrachte vaste activa van dezelfde aard;

2° het rekenkundige gemiddelde van, enerzijds, de hoogste waarde van de tijdens een van diezelfde drie tijdperken verkregen of tot stand gebrachte vaste activa van dezelfde aard en, anderzijds, het in 1° bedoelde gemiddelde ».

Art. 2

Deze wet is van toepassing met ingang van het aanslagjaar 1986.

19 december 1985.

J. DUPRE

ANNEXE I

Hypothèse retenue :
montants annuels successifs

Période de référence :

année — 3	0
année — 2	0
année — 1	0
1 ^{re} année	100
2 ^e année	100
3 ^e année	100
4 ^e année	100
5 ^e année	a) 50
	b) 0
6 ^e année	I) 150
	II) 100

1re année : Moyenne des trois années antérieures ($0 + 0 + 0 = 0$), ramenée à la moyenne entre la moyenne des trois années antérieures et le montant le plus élevé de ces trois années, donc entre 0 et 0.

Recherche supplémentaire = 100.

2e année : Moyenne de $100 + 0 + 0 = \frac{100}{3} = 33\frac{1}{3}$, ramenée à la moyenne entre $33\frac{1}{3}$ et $100 = 66\frac{2}{3} = 66,66$.

Recherche supplémentaire = $33\frac{1}{3}$.

3e année : Moyenne = $100 + 100 + 0 = \frac{200}{3} = 66\frac{2}{3}$, ramenée à la moyenne entre $66\frac{2}{3}$ et 100 , soit $83,33$.

Recherche supplémentaire = 16,66.

4e année : Moyenne = $100 + 100 + 100 = \frac{300}{3} = 100$, ramenée à la moyenne entre 100 et $100 = 100$.

Recherche supplémentaire = 0.

5e année : a) Moyenne = $100 + 100 + 100 = \frac{300}{3} = 100$, ramenée à la moyenne entre 100 et $100 = 100$.

Recherche supplémentaire = 0.

b) Moyenne = $100 + 100 + 100 = \frac{300}{3} = 100$, ramenée à la moyenne entre 100 et $100 = 100$.

Recherche supplémentaire = 0.

6e année : I) a) Moyenne = $100 + 100 + 50 = \frac{250}{3} = 83,33$, ramenée à la moyenne entre $83,33$ et $100 = 91,66$.

Recherche supplémentaire = 58,44.

b) Moyenne = $100 + 100 + 0 = \frac{200}{3} = 66,66$, ramenée à la moyenne entre $66,66$ et $100 = 83,33$.

Recherche supplémentaire = 66,67.

II) a) Moyenne = $100 + 100 + 50 = \frac{250}{3} = 83,33$, ramenée à la moyenne entre $83,33$ et $100 = 91,66$.

Recherche supplémentaire = 8,44.

b) Moyenne = $100 + 100 + 0 = \frac{200}{3} = 66,66$, ramenée à la moyenne entre $66,66$ et $100 = 83,33$.

Recherche supplémentaire = 16,66.

BIJLAGE I

Weerhouden hypothese :
opeenvolgende jaarlijkse bedragen

Referentieperiode :

jaar — 3	0
jaar — 2	0
jaar — 1	0
1 ^{ste} jaar	100
2 ^{de} jaar	100
3 ^{de} jaar	100
4 ^{de} jaar	100
5 ^{de} jaar	a) 50
	b) 0
6 ^{de} jaar	I) 150
	II) 100

1ste jaar : Gemiddelde van de 3 vorige jaren ($0 + 0 + 0 = 0$), teruggebracht tot het gemiddelde van deze 3 jaren, dus tussen 0 en 0.

Bijkomend onderzoek = 100.

2de jaar : Gemiddelde van $100 + 0 + 0 = \frac{100}{3} = 33\frac{1}{3}$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen $33\frac{1}{3}$ en $100 = 66\frac{2}{3} = 66,66$.

Bijkomend onderzoek = $33\frac{1}{3}$.

3de jaar : Gemiddelde = $100 + 100 + 0 = \frac{200}{3} = 66\frac{2}{3}$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen $66\frac{2}{3}$ en $100 = 83,33$.

Bijkomend onderzoek = 16,66.

4de jaar : Gemiddelde = $100 + 100 + 100 = \frac{300}{3} = 100$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen 100 en $100 = 100$.

Bijkomend onderzoek = 0.

5de jaar : a) Gemiddelde = $100 + 100 + 100 = \frac{300}{3} = 100$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen 100 en $100 = 100$.

Bijkomend onderzoek = 0.

b) Gemiddelde = $100 + 100 + 100 = \frac{300}{3} = 100$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen 100 en $100 = 100$.

Bijkomend onderzoek = 0.

6de jaar : I) a) Gemiddelde = $100 + 100 + 50 = \frac{250}{3} = 83,33$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen $83,33$ en $100 = 91,66$.

Bijkomend onderzoek = 58,44.

b) Gemiddelde = $100 + 100 + 0 = \frac{200}{3} = 66,66$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen $66,66$ en $100 = 83,33$.

Bijkomend onderzoek = 66,67.

II) a) Gemiddelde = $100 + 100 + 50 = \frac{250}{3} = 83,33$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen $83,33$ en $100 = 91,66$.

Bijkomend onderzoek = 8,44.

b) Gemiddelde = $100 + 100 + 0 = \frac{200}{3} = 66,66$, teruggebracht tot het gemiddelde tussen $66,66$ en $100 = 83,33$.

Bijkomend onderzoek = 16,66.

ANNEXE II

BIJLAGE II

	Degressieve afschrijving Amortissement dégressif	Normale aftrek Déduction normale	Verhoogde aftrek Déduction renforcée	Totaal Total
1 ^{ste} jaar. — 1 ^{ère} année	50		50	100,00
2 ^{de} jaar. — 2 ^e année	50 + 25 = 75	66,66 × 20 % = 13,33	33,33 × 50 % = 26,66	104,99
3 ^{de} jaar. — 3 ^e année	50 + 25 + 25 = 100	83,33 × 20 % = 16,66	16,66 × 50 % = 8,33	124,99
4 ^{de} jaar. — 3 ^e année	50 + 25 + 25 = 100	100 × 20 % = 20		120
5 ^{de} jaar. — 5 ^e année				
a) 50	25 + 25 + 25 = 75	50 × 20 % = 10		a) 85
b) 0	25 + 25 = 50	—		a) 50
6 ^{de} jaar. — 6 ^e année				
I. 150 a)	75 + 12,5 + 25 = 112,5	91,66 × 20 % = 18,33	58,44 × 50 % = 29,22	a) 160,5
b)	75 + 25 = 100	83,33 × 20 % = 16,66	66,67 × 50 % = 33,33	a) 150
II. 100 a)	50 + 12,5 + 25 = 87,5	91,66 × 20 % = 18,33	8,44 × 50 % = 4,22	a) 110,05
b)	50 + 25 = 75	83,33 × 20 % = 16,66	16,67 × 50 % = 8,335	b) 99,995